

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

**SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO NR 2
W LUBLINIE**

na lata 2017-2022

Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać, to znaczy również- z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią.

Phil Bosmans

I. Podstawy prawne:

- Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz.59).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz.1591).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form, i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1667).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 poz. 1652).

II. Wstęp

Każdy z nas wychowawców niejednokrotnie zastanawiał się, czym jest wychowanie, jakie treści kryje za sobą to słowo? Św. Jan Paweł II nauczał, że „*dobry wychowawca nie uzależnia ucznia od siebie, ale pragnie go doprowadzić do mądrego korzystania z wolności*”. Ustawa Prawo Oświatowe definiuje, że „*Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży*” (art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe).

Głównym celem wychowawczym naszej szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości, wspieranie jego indywidualnej drogi rozwojowej, tak, by jak najlepiej mógł realizować się i uczestniczyć w życiu społecznym.

W rozwoju dziecka niezwykle ważne jest staranne prowadzenie i kierowanie procesem wychowania. Nauczyciel będąc specjalistą w swojej dziedzinie, powinien być życzliwy, przyjazny w stosunku do uczniów, mieć mocne poczucie sprawiedliwości, odpowiedzialności, rzetelności posiadanej wiedzy, z czym wiąże się również stała potrzeba twórczego inicjowania działań, przyczyniających się do unowocześnienia procesu kształcenia i wychowania.

W procesie wychowawczym w środowisku szkolnym uczestniczą: uczniowie, rodzice, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści oraz dyrekcja szkoły. Szkoła wytycza jednolity kierunek oddziaływań wychowawczych dla wszystkich osób pracujących z uczniem, jednocześnie podkreślając rolę rodziny i innych środowisk, w których on przebywa. Program umożliwia współuczestniczenie najbliższych uczniowi osób w procesie jego rozwoju, ale też zakłada podejmowanie działań profilaktycznych i psychoedukacyjnych w stosunku do rodziny wspierając ją w pełnieniu roli wychowawczej.

Do najważniejszych zadań procesu wychowania można zaliczyć: tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia uczniowi poczucia bezpieczeństwa, wzmacniania własnej wartości i akceptacji oraz komfortu psychicznego w procesie integracji ze środowiskiem, jednocześnie wspierających aktywność i uczestniczenie w życiu klasy i szkoły (Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych; Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.).

Dzięki tym działaniom uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną poznają zasady współżycia społecznego, kulturalnego zachowania się w szkole i poza nią, mają możliwość prezentacji własnych talentów. Zostaje w nich rozbudzona wiara we własne możliwości i uzdolnienia, ponadto wzmocnione zostają relacje między uczniami, nauczycielami i rodzicami. Bardzo ważny jest fakt, iż wszelkie te działania rozwijają postawy społeczne, akceptację siebie i innych osób, dostarczają pozytywnych przeżyć i emocji w czasie podejmowania aktywności. Uczniowie mają również możliwość osiągnięcia optymalnego poziomu rozwoju we wszelkich sferach życia.

III. Założenia programu

Program opracowany został na lata 2017-2022. Integralną jego częścią jest Harmonogram działań konstruowany na każdy rok szkolny. Program skierowany jest do uczniów szkoły podstawowej oraz pozostałych członków społeczności szkolnej.

Odbiorcami Programu są uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu, często z niepełnosprawnością sprzężoną. Warunkuje to dobór odpowiednich celów i zadań, wynikających z szeroko rozumianej rewalidacji. Pozwala to na wszechstronny rozwój ucznia na miarę jego indywidualnych możliwości oraz przygotowuje go do codziennego życia tak, aby był zaradny, umiał kierować własnym zachowaniem i by mógł uczestniczyć w życiu społecznym.

Program realizowany jest na zajęciach edukacyjno-terapeutycznych oraz opiekuńczo-wychowawczych, rewalidacyjnych oraz innych zajęć pozalekcyjnych, z udziałem środowiska rodzinnego i lokalnego.

Założenia Programu koncentrują się wokół rozwijania zainteresowań uczniów, stymulowania rozwoju psychofizycznego, kształtowania autonomii oraz wspomagania wychowawczej i opiekuńczej roli rodziców. Zawiera również działania, które odnoszą się do bezpieczeństwa, profilaktyki zdrowia i kształtowania postaw proekologicznych. Program i jego założenia są spójne ze Statutem Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2, Misją i Wizją SOSW nr 2 oraz uwzględnia cele kształcenia i zadania szkoły zawarte w podstawie programowej.

Jednym z głównych celów wychowania realizowanego w naszej szkole jest rozwijanie dojrzałości ucznia, którą osiąga się on w czterech sferach: fizycznej, psychicznej (w tym między innymi emocjonalnej i intelektualnej), społecznej oraz duchowej, poprzez różnorodne formy i procedury oddziaływań wychowawczych.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym, z uwzględnieniem: ewaluacji dotychczasowego Programu Wychowawczego SOSW nr 2 i Szkolnego Programu Profilaktyki, wniosków z pracy zespołów zadaniowych, sprawozdań z pracy wychowawczej oraz analizy innej dokumentacji szkolnej, w tym Koncepcji Pracy Szkoły.

W czerwcu 2017 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród rodziców uczniów dotyczące priorytetów działań wychowawczo-profilaktycznych. Ponadto, rodzice wskazali na istotne dla nich formy realizacji tych działań.

W obszarze zdrowia fizycznego, działaniami priorytetowymi dla respondentów były: kształtowanie nawyków higienicznych, doskonalenie czynności samoobsługowych, zwiększenie aktywności fizycznej i sportowej, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych.

W obszarze dojrzałości społecznej, jako najważniejsze uznano: skuteczne komunikowanie się z innymi, doskonalenie czynności życia codziennego, przestrzeganie zasad i norm zachowania w różnych środowiskach oraz współdziałanie z innymi.

W obszarze dojrzałości psychicznej, jako istotne rodzice wskazali: samokontrolę emocji i zachowania, rozumienie bliskości i dystansu w relacjach, zachowanie zasady intymności oraz kształtowanie umiejętności reagowania na sytuacje trudne w sposób akceptowany społecznie.

W obszarze dojrzałości duchowej, najważniejsze według badanych są: kształtowanie autonomii i samodzielności, pomaganie innym i proszenie o pomoc oraz rozwijanie zainteresowań.

Za najbardziej preferowane formy realizacji działań wychowawczo – profilaktycznych rodzice uznali: spotkania z nauczycielami i specjalistami, udział w uroczystościach klasowych i szkolnych, wyjazdy, wyjścia i wycieczki, warsztaty oraz szkolenia ze specjalistami spoza szkoły.

Uzyskane wyniki posłużyły do stworzenia sylwetki absolwenta i wyznaczenia celów Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

IV. Misja Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 w Lublinie

Jesteśmy nowoczesną, bezpieczną, przyjazną dziecku placówką. Stwarzamy naszym uczniom jak najlepsze warunki nauczania i wychowania w oparciu o wartości moralne, wzajemny szacunek, poszanowanie godności i podmiotowości osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

Uczymy naszych wychowanków wykorzystywania indywidualnych możliwości do codziennej aktywności, twórczego działania oraz rozwijania własnych talentów. Pragniemy, aby edukacja dawała radość naszym uczniom, otworzyła im drzwi do samodzielności, a przez to do integracji z innymi ludźmi oraz otaczającym ich światem.

Systematycznie doskonalimy swoje kompetencje zawodowe oraz poszukujemy nowatorskich rozwiązań metodycznych, programowych i organizacyjnych.

Jesteśmy otwarci na propozycje i oczekiwania rodziców, zapraszamy Ich do aktywnego włączania się w realizację zadań ośrodka.

Nasza szkoła postrzegana jest w środowisku lokalnym, jako placówka świadcząca wysoką jakość oddziaływań edukacyjnych, wychowawczych i rewalidacyjnych.

V. Wizja Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego nr 2 w Lublinie

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 to specjalistyczna placówka, w której:

- *zapewnione są optymalne warunki rozwoju uczniów - dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną*
- *nauczanie i wychowanie jest atrakcyjne oraz skuteczne*
- *uczniowie są przygotowywani do samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym na miarę swoich indywidualnych możliwości*
- *rodzice biorą aktywny udział w życiu ośrodka oraz są partnerami w realizacji zadań związanych z edukacją i wychowaniem ich dzieci*
- *nauczyciele rozpoznają indywidualne potrzeby i możliwości uczniów oraz udzielają im wszechstronnej pomocy i wsparcia*
- *społeczność szkolna stale zabiega o wysoki poziom oddziaływań edukacyjnych, wychowawczych i rewalidacyjnych*

VI. Sylwetka absolwenta

Dążeniem szkoły jest budowanie tożsamości, rozwijanie autonomii i poczucia godności ucznia z niepełnosprawnością poprzez jego personalizację oraz socjalizację, a także wyposażenie go w wiedzę i umiejętności, aby na miarę indywidualnych możliwości:

- Korzystał z wolności i praw człowieka;
- Postrzegał siebie, jako niezależną osobę;
- Miał poczucie własnej godności i decydowania o sobie;
- Posiadał rzeczywisty obraz samego siebie w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron;
- Komunikował się z otoczeniem w dostępny dla siebie sposób, korzystał z nowoczesnych technologii;
- Zdobył maksymalną niezależność życiową w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb, był zaradny w życiu codziennym, umiał wezwać pomoc w sytuacji trudnej i wypełnić konstruktywnie swój wolny czas;
- Rozumiał otaczające go zjawiska społeczne i przyrodnicze;
- Stosował zasady zdrowego stylu życia;
- Kierował własnym zachowaniem w różnych środowiskach, wobec osób bliskich i obcych zgodnie z przyjętymi normami społecznymi, mówił "nie" w zagrażających sytuacjach, zachowywał prawo do swojej indywidualności;
- Współdziałał z innymi, uczestniczył w życiu społecznym i kulturalnym, kultywował tradycje narodowe.

VII. Cele programu

Cele ogólne:

1. Wszechstronny rozwój uczniów, ich indywidualnych możliwości, umiejętności i postaw w każdym aspekcie: intelektualnym, duchowym, emocjonalnym, fizycznym i społecznym.
2. Rozwijanie umiejętności społecznych.
3. Profilaktyka zdrowia, zapobieganie zagrożeniom.

Szczegółowe cele wychowawcze:

I. Sfera fizyczna

1. Propagowanie zdrowego stylu życia:
  - w zakresie odżywiania,
  - aktywności fizycznej,
  - zdrowego życia rodziny.
2. Profilaktyka w zakresie:
  - nawyków higienicznych,
  - prawidłowego funkcjonowania wzroku i słuchu,

- wad postawy,
  - nadwagi i otyłości,
  - właściwego postępowania w schorzeniach neurologicznych, motorycznych i innych,
  - chorobach przewlekłych.
3. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa:
- w ruchu drogowym,
  - w szkole i w domu,
  - w miejscach publicznych.
4. Tworzenie ekologicznego środowiska:
- podnoszenie świadomości ekologicznej,
  - wdrażanie do racjonalnego korzystania z odnawialnych i nieodnawialnych zasobów przyrody,
  - prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów.

II. Sfera społeczna

1. Rozwijanie kompetencji społecznych:
- przestrzeganie zasad i norm w kontaktach interpersonalnych,
  - kształtowanie adekwatnych relacji z osobami bliskimi i obcymi,
  - skuteczne porozumiewanie się z innymi,
  - wyposażanie ucznia w umiejętności wykonywania prostych czynności życia codziennego,
  - kształtowanie postaw związanych z pracą,
  - wdrażanie do pełnienia różnych ról społecznych.
2. Korzystanie z różnorodnych środowisk uczenia się
- korzystanie z miejsc użyteczności publicznej,
  - doświadczanie środowisk przyrodniczych.

III. Sfera psychiczna

1. Ochrona zdrowia psychicznego:
- stwarzanie okazji do doświadczania sukcesu i pozytywnych przeżyć;
  - kształtowanie pozytywnych zachowań, zastępowanie zachowań agresywnych;
  - samokontrola emocji i zachowania;
  - wyrażanie potrzeb i emocji w sposób akceptowany społecznie;
  - poszerzanie wiedzy nt. zdrowia psychicznego;
2. Wspieranie rodziny:
- podejmowanie wspólnych działań twórczych, rekreacyjnych i innych,
  - poszerzanie kompetencji wychowawczych rodziców.
3. Profilaktyka przemocy:
- kształtowanie postaw, przekonań i zachowań wobec zjawiska przemocy,
  - upowszechnianie wiedzy nt. zjawiska przemocy.

IV. Sfera duchowa

1. Rozwijanie autonomii ucznia:

- budowanie poczucia własnej wartości, doświadczanie sukcesu;
- podejmowanie decyzji, dokonywanie wyborów;
- wdrażanie do kierowania własnym postępowaniem;
- rozwijanie zainteresowań;
- uczestniczenie w różnych formach twórczości;
- konstruktywne spędzanie wolnego czasu;
- poznawanie praw i obowiązków;
- poznawanie swoich mocnych i słabych stron;
- rozwijanie umiejętności proszenia o pomoc oraz udzielania jej innym.

2. Zapobieganie zagrożeniom w rozwoju seksualnym:

- kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania,
- zachowywanie intymności.

3. Uczestniczenie w życiu kulturalnym.

4. Kształtowanie tożsamości narodowej:

- rozumienie przynależności narodowej
- kultywowanie tradycji narodowych.

VIII. Procedury osiągnięcia celów

W realizacji Programu uwzględniono strategie informacyjne, edukacyjne, interwencyjne; oraz działania alternatywne, a w szczególności:

- zajęcia, spotkania, szkolenia dla rodziców i nauczycieli,
- koła zainteresowań,
- zajęcia ruchowe,
- trening umiejętności społecznych,
- wycieczki, rajdy,
- turnieje,
- imprezy sportowo- rekreacyjne,
- imprezy edukacyjne,
- strategia postępowania w sytuacji występowania zachowań trudnych u ucznia,
- wyjścia na imprezy kulturalne,
- wyjścia do miejsc użyteczności publicznej,
- wystawy, prezentacje,
- konkursy plastyczne,
- uczestnictwo w zajęciach na basenie,
- działania parateatralne,
- Program The Gateway Award.

IX. Zasady ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

W celu pozyskania rzetelnych informacji dotyczących realizacji programu przewiduje się jego ewaluację pod kątem osiąganych rezultatów (zarówno zamierzonych jak i niezamierzonych), użyteczności oraz zgodności z założeniami.

Celem ewaluacji programu będzie ocena skuteczności działań wychowawczo-profilaktycznych. Ewaluacja będzie obejmowała cztery sfery funkcjonowania uczniów:

1. Fizyczną;
2. Psychiczną;
3. Społeczną
4. Duchową.

Rezultatem ewaluacji będzie systematyczne podwyższanie skuteczności podejmowanych przedsięwzięć wychowawczych i profilaktycznych.

Działania ewaluacyjne będą obejmować przedstawicieli wszystkich grup, które są zaangażowane w działania wychowawcze i profilaktyczne, a więc: dyrekcję szkoły, nauczycieli, rodziców i uczniów. Będą one dokumentowane, a dokumentacja przechowywana (w celach archiwizacyjnych i porównawczych) z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

Sposoby ewaluacji:

- wstępna i końcowa diagnoza,
- bieżące monitorowanie stopnia realizacji zadań.

Narzędzia ewaluacyjne:

- obserwacja zachowań uczniów i zachodzących w nich zmian;
- monitorowanie frekwencji uczniów;
- ankiety, wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- analiza dokumentacji: sprawozdania z pracy wychowawczej, protokoły ze spotkań zespołów specjalistów, zeszyty do kontaktów z rodzicami, inne.

Efektem podjętych działań będzie jest identyfikacja celów, które zostały osiągnięte, celów, które zostały osiągnięte tylko częściowo oraz celów, które nie zostały osiągnięte. Ponadto scharakteryzowane zostaną czynniki chroniące, sprzyjające procesom rozwojowym i zdrowemu życiu, a także czynniki ryzyka warunkujące dysfunkcje w rozwoju.

Na tej podstawie sformułowane będą zalecenia wskazujące kierunki zmian, które posłużą do modyfikacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły.

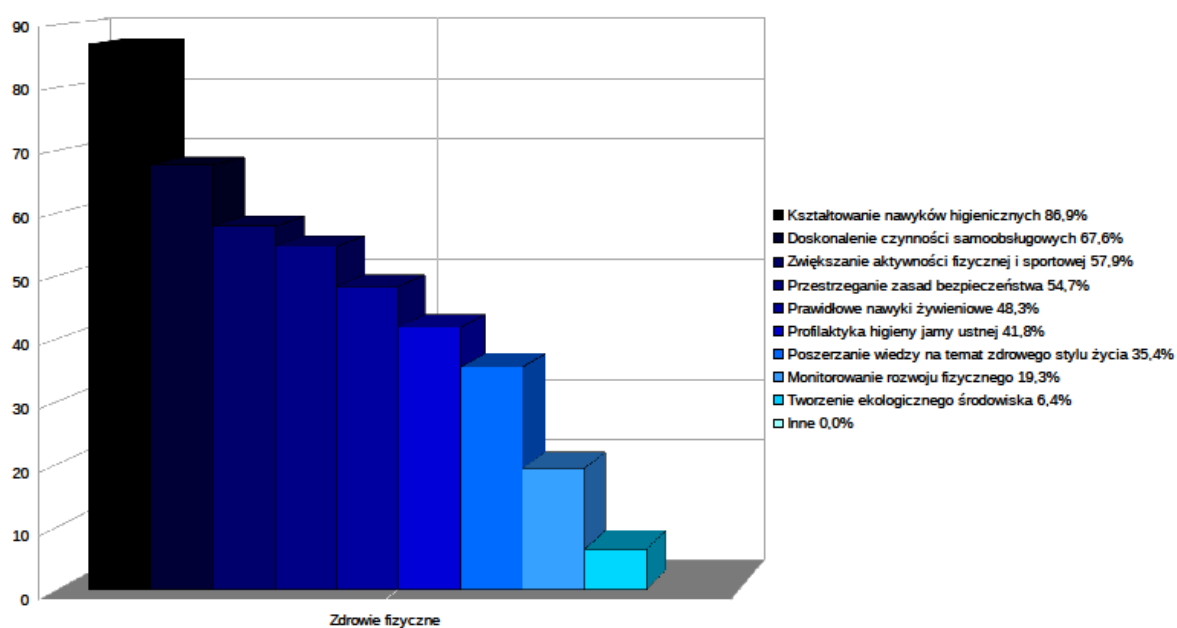
X. Literatura:

- Gaś Z. B. (red.), (2005), *Badanie zapotrzebowania na profilaktykę w szkole*. Warszawa: MENiS
- Gaś, Z. B. (2006), *Profilaktyka w szkole*. Warszawa: WSiP.
- Gaś, Z. B. (red.), (2011), *Profesjonalna profilaktyka w szkole: nowe wyzwania*. Lublin: Innovatio Press.
- Gaś, Z. B. (2013), *Profilowanie psychologiczne uczniów jako warunek skutecznych oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych*. Lublin: Innovatio Press.
- Gaś, Z. B. (red.), (2016), *Rodzina a profilaktyka zaburzeń w zachowaniu*. Lublin: Innovatio Press.
- Głodkowska, J. Giryński, A. (red) (2005), *Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną- uwalnianie od schematów i uprzedzeń*. Warszawa: Wydawnictwo APS.
- Kowalska, K., (2015), *Cnoty kardynalne, jako fundament wychowania człowieka dojrzałego*, [w:] Gaś Z. B. (red.), *Kłopoty z dorosłością*, Lublin: Innovatio Press, s. 29–44.
- Kołąkowski, A. (red.), (2013), *Zaburzenia zachowania u dzieci. Teoria i praktyka*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kościelak, R.(1996), *Funkcjonowanie psychospołeczne osób niepełnosprawnych umysłowo*. Warszawa: WSiP.
- Łobocki, M., (2007), *W trosce o wychowanie w szkole*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza IMPULS.
- Ostaszewski, K., (2014), *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.
- Poleszak, W. (2012), *Synergia w zespołach interdyscyplinarnych pracujących na rzecz dziecka i rodziny*, [w:] Uchnast Z. (red.), *Synergia a dobro wspólne. Wybrane zagadnienia z psychologii kierowania*, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, s. 303–311.
- Poleszak, W. (2013), *Nowe media – zagrożenia i szanse dla profilaktyki zachowań dysfunkcyjnych*, [w:] Plichta P., Pyżalski J. (red.), *Wychowanie i kształcenie w erze cyfrowej*, Łódź: Regionalne Centrum Polityki Społecznej (s. 15–40).
- Poleszak W. (red.), (2016), *Wyzwania i zagrożenia adolescencji.*, Lublin: Innovatio Press.
- Pyżalski J. (red.), (2015), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty*, Łódź: theQ studio.
- Strykowski, W., Strykowska, J., Pielachowski, J. (2003), *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*. Poznań :Wydawnictwo eMPi2.
- Śliwerski, B. (2011), *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z dnia 11 stycznia 2017).
- Witkowski, T. (1996), *Poziom społecznego funkcjonowania osób z upośledzeniem umysłowym*. Lublin: Wydawnictwo FŚCEDs.

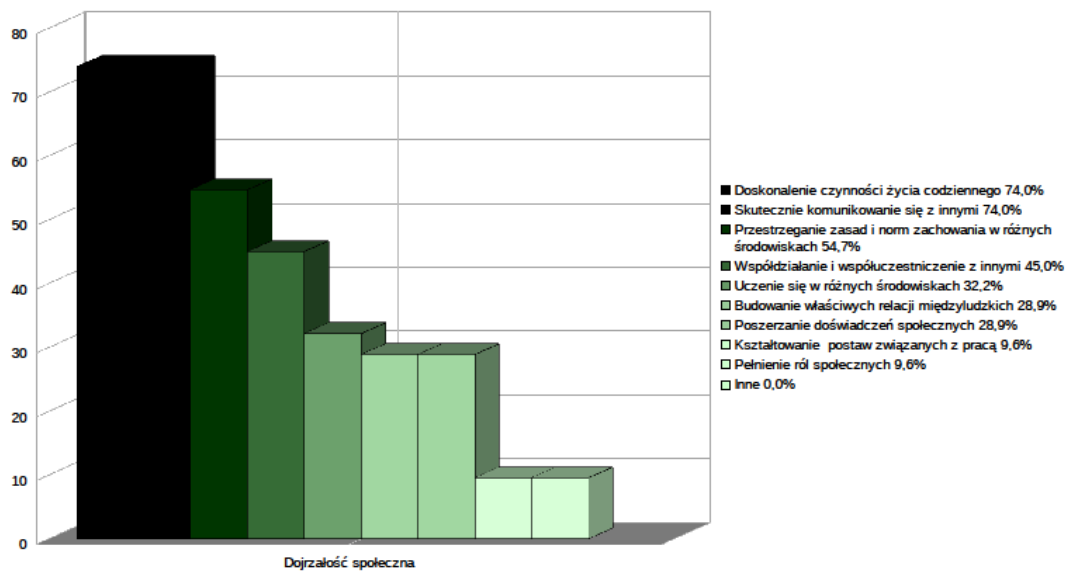
Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców
w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2
w Lublinie - Uchwała nr 1/2017/2018 z dnia 21 września 2017 r.

Aneks Wyniki diagnozy dotyczącej priorytetów działań wychowawczo - profilaktycznych

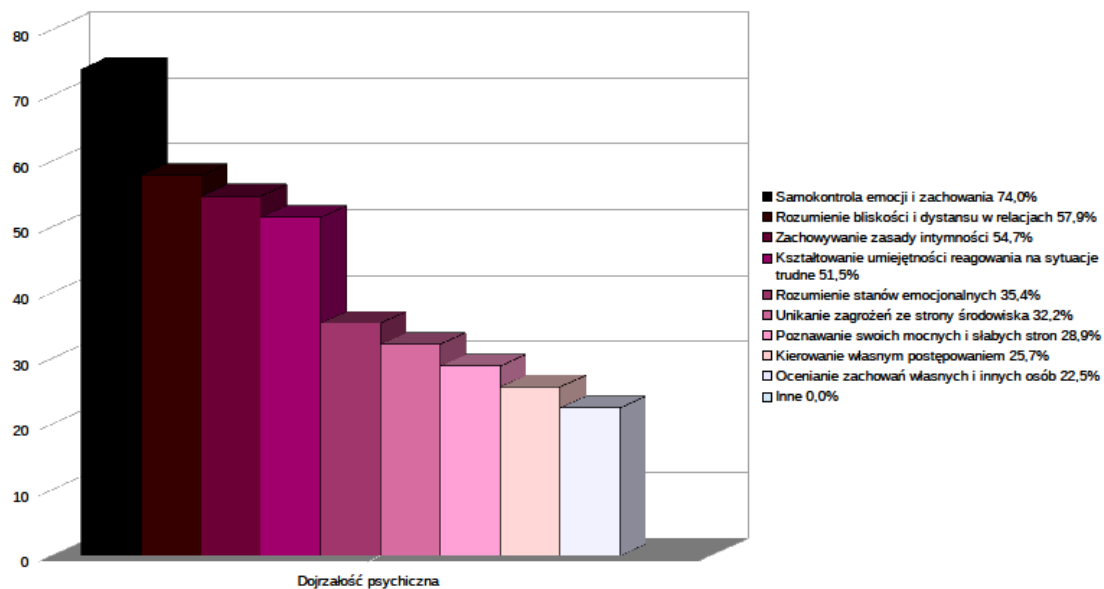
1. Dojrzałość fizyczna

2. Dojrzałość społeczna

3. Dojrzałość psychiczna

4. Dojrzałość duchowa

